

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 519/2019-72

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Ivana Fiačana a Rastislava Kaššáka o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Mandzák, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 22/2016 a jeho uznesením z 8. novembra 2017 a porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) a čl. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenia čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019 v súvislosti s odôvodnením použitia ustanovenia § 371 ods. 5 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 415,51 € (slovom štyristopätnásť eur a päťdesiatjeden centov) na účet Advokátskej kancelárie Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 519/2019-41 zo 17. decembra 2019 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 22/2016 a jeho uznesením z 8. novembra 2017 a porušenie základných práv

zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) a čl. 7 dohovoru, ako aj porušenie čl. 49 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 T 66/2012 z 26. októbra 2015 uznaný v bode 1 a 5 obžaloby vinným zo spáchania pokračovacieho zločinu krádeže sčasti dokonaného a sčasti v štádiu pokusu podľa § 212 ods. 1 a ods. 4 písm. a), b) a e) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v relevantnom – časovej pôsobnosti zodpovedajúcom – znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v spojení s § 138 písm. i) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s pokračovacím prečinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, zločinom poškodzovania a ohrozovania prevádzky všeobecne prospešného zariadenia podľa § 286 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona a prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, za ktoré bol podľa § 212 ods. 4 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 a 4 Trestného zákona, § 37 písm. h) Trestného zákona, § 41 ods. 1, § 42 ods. 1 a § 46 Trestného zákona odsúdený na úhrnný a súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov so zaradením sťažovateľa na jeho výkon do ústavu s minimálnym stupňom stráženia podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Zároveň okresný súd podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil sťažovateľovi a ďalším obžalovaným povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť škodu poškodeným.

3. Spod bodu 2, 3 a 4 obžaloby Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. XIV Gv 16/11 z 21. júna 2012 bol sťažovateľ podľa § 285 písm. c) Trestného poriadku oslobodený.

4. Proti rozsudku okresného súdu podal okrem iných odvolanie aj sťažovateľ, o ktorom krajský súd uznesením sp. zn. 4 To 22/2016 z 8. novembra 2017 rozhodol tak, že ho podľa § 319 Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné.

5. Dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu z 8. novembra 2017 podané z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g), h) a i) Trestného poriadku najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

6. Sťažovateľ je presvedčený, že krajský súd, ako aj najvyšší súd „*zlyhali v oblasti ochrany subjektívnych práv sťažovateľa... a to vydaním rozhodnutí a postupmi, ktoré vykazujú znaky maximálnej miery arbitrárnosti a svojvôle, a ktoré nemajú legitímny základ, a súčasne nimi boli porušené aj základné práva sťažovateľa*“.

7. Pokiaľ ide o postup a rozhodnutie v dovolacom konaní, podľa sťažovateľa z uznesenia najvyššieho súdu jednoznačne a jasne vyplýva, že bol všeobecnými súdmi nižšieho stupňa nesprávne uznaný vinným zo spáchania zločinu krádeže aj podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona a takéto porušenie zákona predstavuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Čo však sťažovateľ rozhodnutiu dovolacieho súdu vytýka, je názor, podľa ktorého vzhľadom na správnosť právnej kvalifikácie konania sťažovateľa podľa § 212 ods. 4 písm. a) a b) Trestného zákona nebolo možné použiť označený dovolací dôvod [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], keďže zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie sťažovateľa, a teda bol naplnený predpoklad použitia ustanovenia § 371 ods. 5 Trestného poriadku.

8. Tento názor podľa sťažovateľa nemožno z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať.

9. Podľa sťažovateľa «*sporné je to, či prípadné „vypustenie“ právnej kvalifikácie podľa § 212 ods. 4 písm. e/ Trestného zákona pri ponechaní právnej kvalifikácie podľa § 212 ods. 4 písm. a/ a b/ Trestného zákona, zásadne ovplyvní postavenie obvineného alebo nie. Všeobecný súd „zrejme“ s poukazom na to, že sa jedná o tú istú trestnú sadzbu, má za to, že k zásadnému ovplyvneniu postavenia obvineného nedochádza. V tomto smere je potrebné vytknúť všeobecnému súdu i to, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je v tomto smere lakonické a ani náznakovo z neho nie je možné zistiť, na základe akých dôvodov všeobecný súd dospel k názoru, že zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnili*

postavenie obvineného. V tomto smere preto namietame i nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v takej intenzite, že došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.».

10. To, či zistené porušenie zákona zásadne ovplyvní alebo neovplyvní postavenie obvineného, nie je, ako pripomína sťažovateľ, definované zákonom a posúdenie tejto skutočnosti preto v prvom rade prináleží dovolaciemu súdu. Uvedené však podľa sťažovateľa neznamená, že výklad dovolacieho súdu môže byť svojvoľný, resp. arbitrárny alebo založený na ústavne neakceptovateľných úvahách. Aj keď sťažovateľ iba dedukuje, že len nezmenená trestná sadzba viedla dovolací súd k záveru, že vypustením právnej kvalifikácie podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona sa postavenie sťažovateľa pri zostávajúcej právnej kvalifikácii podľa § 212 ods. 4 písm. a) a b) Trestného zákona zásadne nemení, tak takýto názor podľa neho nie je možné akceptovať, lebo zásadnú zmenu postavenia obvineného nie je možné zredukovať len na prípadnú zmenu trestnej sadzby (z čoho zrejme podľa sťažovateľa nesprávne vychádza dovolací súd).

11. Sťažovateľ pokračuje, že vypustenie právnej kvalifikácie mohlo s poukazom na ustanovenie § 371 ods. 5 Trestného poriadku zásadným spôsobom ovplyvniť najmä výšku trestnej sankcie i pri nezmenenej trestnej sadzbe. Všeobecné súdy, ako je o tom sťažovateľ presvedčený, pri výmere trestu nepochybne prihliadli na to, že naplnil tri znaky kvalifikovanej skutkovej podstaty, a to podľa § 212 ods. 4 písm. a), písm. b) a písm. e) Trestného zákona. Zastáva názor, že inú výmeru trestu by všeobecné súdy zvolili v prípade, ak by naplnil len jeden znak kvalifikovanej skutkovej podstaty [napr. podľa § 212 ods. 4 písm. a) Trestného zákona], a inú v prípade naplnenia všetkých znakov kvalifikovanej skutkovej podstaty [t. j. § 212 ods. 4 písm. a), b), c), d) a e) Trestného zákona]. Tieto okolnosti preto podľa neho nepochybne zohrali úlohu pri výmere trestnej sankcie, čo vyplýva i z (strohého) odôvodnenia súdu prvého stupňa vo vzťahu k sťažovateľovi. Za právne relevantné sťažovateľ považuje to, že mal byť vypustený znak kvalifikovanej skutkovej podstaty uvedenej v § 212 ods. 4 písm. e), ktorý možno hodnotiť ako „najnebezpečnejší“, resp. z hľadiska spôsobu spáchania trestného činu za najzávažnejší.

12. Organizátorstvo ako najzávažnejšia forma trestnej súčinnosti sa osobitne prejavuje i pri určovaní druhu trestu a výmere trestu podľa § 34 ods. 5 písm. b) Trestného zákona, podľa ktorého *„Pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne b) u organizátora, objednávateľa, návodcu a pomocníka aj na význam a povahu ich účasti na spáchanom trestnom čine.“*. Podľa sťažovateľa je teda nepochybné, že prípadné vypustenie právnej kvalifikácie podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona zásadne ovplyvnilo jeho postavenie, lebo súd pri výmere trestu zohľadnil i s ohľadom na § 34 ods. 5 písm. b) Trestného zákona, že sťažovateľ mal trestný čin zorganizovať. Úvahy všeobecného súdu preto nemožno z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať.

13. Osobitne sťažovateľ poukázal na to, že len samotné uznanie viny predstavuje istý druh trestu prejavujúci sa verejným vyhlásením rozsudku (určitá forma morálneho odsúdenia) a zápisom do registra trestov. Preto bol toho názoru, že samotné nesprávne uznanie viny za ďalší znak kvalifikovanej skutkovej podstaty (a to dokonca z hľadiska závažnosti za najťažší) vždy zásadným spôsobom ovplyvní postavenie obvineného.

14. Podobne dovolací súd vyhodnotil aj ďalšiu námietku sťažovateľa o nesprávnej právnej kvalifikácii skutku posúdeného ako porušovanie domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, spočívajúcej v tom, že okresný súd v právnej vete rozsudku uviedol obe v ustanovení § 194 ods. 1 Trestného zákona uvedené alternatívy konania (neoprávnene vnikol do obydlia a neoprávnene tam zotrval), a zároveň z rozhodnutia súdu prvého stupňa nebolo zrejmé, v čom spočíval závažnejší spôsob konania sťažovateľa [§ 194 ods. 2 písm. a) Trestného zákona].

15. Dovolací súd podľa sťažovateľa mu sčasti prisvedčil, pokiaľ išlo o nedostatok *„právnej vety“*, avšak vyhodnotil ju ako nerelevantnú, opätovne použijúc ustanovenie § 371 ods. 5 Trestného poriadku. Sťažovateľ tvrdí, že *„Súčasť tzv. právnej vety je však súčasťou výrokovej časti rozsudku o uznaní viny, a preto táto zmätočná veta (vzájomne odporujúce si alternatívy skutkovej podstaty) má zásadný vplyv na postavenie obvineného podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku. Za oveľa závažnejšie však považujeme to, že všeobecný súd vôbec nezareagoval na námietku súvisiacu s nenaplnením kvalifikovanej skutkovej*

podstaty... Uvedená námietka by však nepochybne mala zásadný vplyv na postavenie obvineného, lebo by došlo k vypusteniu kvalifikovanej skutkovej podstaty... Keďže na túto relevantnú námietku Najvyšší súd SR vôbec nereagoval, tak došlo i k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 Dohovoru.“

16. V dovolaní sťažovateľ napokon namietal aj tú skutočnosť, že „*skutková veta neobsahuje žiadne také skutkové okolnosti, na základe ktorých by bolo možné... ustáliť, že skutok bol spáchaný organizovanou skupinou*“. Zo skutkových zistení podľa jeho názoru nevyplývala existencia určitej delby úloh medzi obvinenými ani plánovitosť a koordinovanosť činnosti skupiny, ktoré by zvyšovali pravdepodobnosť úspešného spáchania trestného činu. Na uvedenú argumentáciu mal najvyšší súd reagovať odôvodnením, že „*dvaja obvinení predstavovali tzv. stojky a ostatní spoluobvinení sa podieľali na spáchaní skutku*“, neuviedol však, v čom konkrétne spočívali normatívne znaky činu spáchaného organizovanou skupinou podľa § 129 ods. 2 Trestného zákona.

17. Sťažovateľ zastáva názor, že v prípade stíhaného skutku mohlo ísť len o spolupáchateľstvo, a nie o spáchanie skutku závažnejším spôsobom konania [podľa § 138 písm. i) Trestného zákona] organizovanou skupinou podľa § 129 ods. 2 Trestného zákona.

18. Najvyššiemu súdu sťažovateľ vytkol takisto nedostatočné vysporiadanie sa s námietkou nevykonania znaleckého dokazovania na účel posúdenia dôveryhodnosti svedkov, avšak neuviedol, ktoré relevantné úvahy ho viedli k odôvodneniu takéhoto postupu. V tom sťažovateľ videl porušenie práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj porušenie základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy v spojení s ustanovením čl. 6 ods. 3 písm. c) a d) dohovoru. Dovolací súd mal len konštatovať, že nie je povinnosťou súdu vyhovieť každému dôkaznému návrhu, avšak neuviedol, z akého dôvodu považoval tento návrh za nerelevantný.

19. Za neodôvodnený sťažovateľ považoval postup najvyššieho súdu, ktorý sa nevysporiadal s namietanou nezákonnosťou množstva dôkazov s odôvodnením opretým o ustanovenie § 371 ods. 4 (prvú vetu) Trestného poriadku, t. j. že nezákonnosť dôkazov

nebola namietaná v konaní pred súdom prvého stupňa, ako i odvolacieho súdu. Najvyšší súd sa však nevysporiadal s ustanovením § 317 ods. 1 (druhou vetou) Trestného poriadku, podľa ktorého na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1. Najvyšší súd sa nevysporiadal s tým, či sťažovateľom namietané nedostatky boli relevantné a či táto relevantnosť dosahovala intenzitu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak by tomu tak bolo, tak bolo povinnosťou najvyššieho súdu zaoberať sa tým, či práve nesplnenie povinnosti krajským súdom podľa § 317 ods. 1 (druhej vety) Trestného poriadku neodôvodňuje to, že bolo povinnosťou dovolacieho súdu zaoberať sa relevanciou týchto námietok i napriek tomu, že neboli uplatnené najneskôr v odvolacom konaní.

20. Vo vzťahu k napadnutému postupu a rozhodnutiu krajského súdu sťažovateľ namieta, že všeobecné súdy (odvolací súd) odmietli vykonať obhajobou navrhované znalecké dokazovanie „*k dôveryhodnosti výpovede svedkov z kriminálneho prostredia (tzv. kajúcnikov)*“, ktoré „*by sťažovateľ s obhajobou neboli schopní zabezpečiť bez súčinnosti súdu*“, a to napriek tomu, že šlo o dôkaz kľúčového významu. Sťažovateľ zastáva názor, že odvolací súd mohol (a mal) znalecké skúmanie vierohodnosti výpovedí týchto svedkov umožniť a súdneho znalca k tejto otázke vypočuť. Prihliadnuc na tieto skutočnosti, odvolací súd podľa sťažovateľa porušil čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru, ako aj jeho právo na obhajobu.

21. Sťažovateľ ďalej uvádza, že krajský súd postupoval aj v rozpore s ustanovením § 317 Trestného poriadku, keď napriek tomu, že ho „*zaťažovala ústavná povinnosť preskúmať vady zakladajúce dôvody dovolania, si túto povinnosť nesplnil (hoci sa to od neho legitímne očakávalo), a tým prispel k tomu, že tieto vady nemohli byť v dovolacom konaní prejednávané. Konkrétne... vady týkajúceho sa nezákonného zabezpečenia dôkazov, ktorými sa dovolací súd nezaoberal len preto, lebo boli uplatnené až v dovolacom konaní.*“.

22. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1/ Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR ako i právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. c/ a d/ Dohovoru, čl. 49 Ústavy SR a čl. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Tdo/56/2018 zo dňa 27. 03. 2019, porušené bolo.

2/ Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR ako i právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4 To/22/2016 zo dňa 08. 11. 2017 a konaním, ktoré mu predchádzalo, porušené bolo.

3/ Zrušuje Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Tdo/56/2018 zo dňa 27. 03. 2019.

4/ Zrušuje Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4 To/22/2016 zo dňa 08. 11. 2017 a vec vracia mu na ďalšie konanie.

5/ Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Banskej Bystrici sú povinní uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] do 15 dní od doručenia tohto nálezu trovy konania na účet jeho právneho zástupcu Advokátska kancelária Mandzák a spol. s r. o.“

II.

Vyjadrenia krajského súdu, najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

23. Na základe výzvy ústavného súdu sa prípisom sp. zn. Spr 30/20 zo 6. februára 2020 k vecnej stránke prijatej ústavnej sťažnosti vyjadril podpredseda krajského súdu, ktorý uviedol, že z vyjadrenia predsedu v tejto trestnej veci konajúceho senátu krajského súdu, ako aj z na vec sa vzťahujúceho zberného spisu sp. zn. 4 To 22/2016 a najmä uznesenia odvolacieho súdu z 8. novembra 2017, ale aj rozsudku okresného súdu č. k. 4 T 66/2011-3677 z 26. októbra 2015 je možné zistiť, že s námietkami sťažovateľa sa krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia riadne procesným spôsobom vysporiadal. Odvolací súd veľmi podrobne a explicitne rozviedol svoje úvahy a závery týkajúce sa pravdivosti a vierohodnosti výpovede svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ako aj obvineného [REDAKOVANÉ]. Poukázal na ďalšie zabezpečené nepriame dôkazy,

ktoré v kontexte výpovedí týchto svedkov a obvineného preukazujú dôvodnosť záveru, že ich výpovede sú pravdivé a vierohodné. V písomných dôvodoch svojho rozhodnutia krajský súd poukázal aj na hrozbu možného postihu týchto osôb za trestný čin krivého obvinenia. Všetko to sú konkrétne skutočnosti, ktoré potvrdzujú naopak účelovosť dôkazného návrhu obhajoby sťažovateľa v trestnom konaní spočívajúcej vo vznesení pochybností u priamych dôkazov, ktoré sťažovateľa usvedčovali zo závažnej trestnej činnosti.

24. Krajský súd podľa jeho podpredsedu v napadnutom rozhodnutí rozviedol závery, prečo nevyhovel návrhom sťažovateľa na vykonanie znaleckého dokazovania k vierohodnosti výpovedí uvedených svedkov a obvineného, preto označené základné práva sťažovateľa nepovažoval zo strany odvolacieho súdu za porušené.

25. Podpredseda krajského súdu zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania v predmetnej veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

26. Súčasťou vyjadrenia podpredsedu krajského súdu bolo aj vyjadrenie predsedu konajúceho senátu, ktorý uviedol, že nemá „*dôvod meniť právny názor v predmetnej veci vo vzťahu k odsúdenému [REDAKOVANÉ], nakoľko dôkazná situácia sa v predmetnej veci nezmenila, len vo vzťahu k právnemu posúdeniu predmetnej trestnej činnosti možno pristúpiť na názor Najvyššieho súdu SR v uvedenej veci v rámci dovolacieho konania*“.

27. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie sa k prijatej ústavnej sťažnosti podpredsedníčka najvyššieho súdu prípisom č. k. KP 3/2020-14 z 13. februára 2020 predložila vyjadrenie predsedu trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 5/2020 z 13. februára 2020, v ktorom okrem iného v podstatnom uviedol, že najvyšší súd v odôvodnení ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia poskytol sťažovateľovi jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky podstatné otázky, ktoré v dovolacom konaní nastolil.

28. Ku skutočnosti, že vo veci dovolania sťažovateľa nebolo možné použiť ním označený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, keďže zistené

porušenie zákona spočívajúce v posúdení skutku aj podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona zásadne neovplyvnilo jeho postavenie, predseda trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zdôraznil, že sťažovateľ v dovolaní vo vzťahu k tejto okolnosti v odôvodnení podaného dovolania neuplatnil žiadne konkrétne argumenty podporujúce záver, že ním tvrdené porušenie zákona zásadným spôsobom ovplyvnilo jeho postavenie, na ktoré mal dovolací súd reagovať, ale urobil tak až v ústavnej sťažnosti. Za potrebné však predseda trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu považoval dodať, že v prípade sťažovateľa „*vypustenie*“ právnej kvalifikácie podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona by nemalo žiadny vplyv na kategóriu trestného činu (prečin – zločin – obzvlášť závažný zločin), za ktorý bol sťažovateľ odsúdený (naďalej by najprísnejšie trestným bol predmetný zločin), teda ani na možnosti jeho prípadného podmieneného prepustenia (§ 66 Trestného zákona), ale nemalo by žiadny vplyv ani na druh a výmeru trestu, ktorý mu bol uložený. V pôvodnom konaní bol sťažovateľovi ukladaný trest podľa § 212 ods. 4 Trestného zákona, § 38 ods. 2 a 4 Trestného zákona a § 41 ods. 1 a § 42 ods. 1 Trestného zákona v rámci trestnej sadzby vo výmere piatich rokov a štyroch mesiacov až desiatich rokov, pričom trest odňatia slobody mu bol uložený v dolnej polovici takto určenej trestnej sadzby vo výmere siedmich rokov. Už len so zreteľom na spôsobenú škodu, ktorá viac ako dvojnásobne prekračuje hranicu značnej škody, ale i spôsob spáchania činu, ako je popísaný v skutkovej vete rozsudku okresného súdu (dva čiastkové útoky, po predchádzajúcom naplánovaní pri súčasnej del'be úloh medzi jednotlivými páchatel'mi), podľa predsedu trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu nebolo (a nie je) možné dôvodne (rozumne) očakávať uloženie miernejšieho trestu. Ak sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie § 34 ods. 5 písm. b) Trestného zákona, treba uviesť, že toto sa týka určovania druhu a výmery trestu u účastníka na trestnom čine (§ 21 Trestného zákona). Sťažovateľ však bol odsúdený ako páchatel' trestného činu – člen organizovanej skupiny, a teda ani z tohto pohľadu nemohlo podľa predsedu trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu mať nesprávne právne posúdenie skutku aj podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákon žiadny (a už vôbec nie zásadný) vplyv na jeho postavenie. Táto chyba nemá napokon žiaden reálny (materiálny) dopad na právne postavenie sťažovateľa, ani pokiaľ ide o verejné vyhlásenie odsudzujúceho rozsudku a zápis do registra trestov.

29. Podľa predsedu trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu uvedené platí v zásade, aj pokiaľ ide o námietku sťažovateľa týkajúcu sa nesprávnej právnej kvalifikácie skutku i ako prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona. Zo znenia skutkovej vety rozsudku okresného súdu je napriek namietanej nepresnosti právnej vety celkom zjavné, že sťažovateľ naplnil znaky skutkovej podstaty prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona tým, že neoprávnene vnikol do obydlia iného a taký čin spáchal organizovanou skupinou, teda závažnejším spôsobom konania podľa § 138 písm. i) Trestného zákona. Pre úplnosť predsedu trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu v tejto súvislosti uviedol, že „*preskočenie brány rodinného domu*“ napĺňa aj znak vlámania podľa § 122 ods. 4 Trestného zákona, ktorý tiež predstavuje závažnejší spôsobom konania podľa § 138 písm. e) Trestného zákona a dodal, že najvyšší súd už indikoval, že dovolanie nemožno považovať za dôvodné, ak by ním namietané a dovolacím súdom zistené porušenie zákona nemohlo viesť ku zmene napadnutého rozhodnutia, pretože v takom prípade by dovolanie v konečnom dôsledku nemohlo byť úspešné a splniť ním sledovaný účel nápravy, ani ak by mu dovolací súd vyhovel, čím by stratilo procesnú povahu opravného prostriedku. Preto dovolací súd také dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku (rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 52/2013).

30. Pokiaľ išlo o námietku sťažovateľa, že skutková veta neobsahuje žiadne také skutkové okolnosti, na základe ktorých by bolo možné ustáliť, že skutok bol spáchaný organizovanou skupinou, predsedu trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu uvádza, že z popisu skutku, na ktorý dovolací súd výslovne odkázal, je zjavné, že nešlo o živelne páchanú trestnú činnosť viacerými osobami bez významnejšieho plánovania a koordinácie, ale šlo o plánovité a koordinované konanie, keď si páchatelia vopred zadovážili nástroje na spáchanie vopred naplánovanej trestnej činnosti, rozdelili si úlohy tak, že časť z nich robila tzv. stojky a ostatní (vrátane sťažovateľa) synchronizovane pri prvom čiastkovom útoku najprv odcudzili rebrík, pomocou ktorého odstránili sirénu alarmu, zastreikali objektív bezpečnostnej kamery, poškodili obecné osvetlenie v blízkosti objektu,

mechanicky prerušili telekomunikačné vedenie, vypáčili vchodové dvere budovy, ktorými sa dostali ku zadnej strane bankomatu, na ktorom rozpílili jeho zadnú časť, a pri druhom čiastkovom útoku montážnou penou zastreikali poplašné zariadenie, vylomili vchodové dvere, poškodili skrinky poplačnej signalizácie a pokúsili sa vypáčiť bankomat.

31. Vyčerpávajúcim spôsobom sa podľa predsedu trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu najvyšší súd vysporiadal aj s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa nevykonania znaleckého dokazovania na účel posúdenia dôveryhodnosti svedkov a napokon aj s námietkou, že pri uplatnení ustanovenia § 371 ods. 4 prvej vety Trestného poriadku sa najvyšší súd nevysporiadal s ustanovením § 317 ods. 1 druhou vetou Trestného poriadku, podľa ktorého odvolací súd na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, v súvislosti s ktorou poukázal na stanovisko trestnoprávneho kolégia zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 11/2016 a dodal, že ak dovolateľ prvýkrát až v podanom dovolaní namieta okolnosť (objektívne) skôr zistiteľnú z obsahu spisového materiálu, nemožno splnenie podmienky, ktorá je v ustanovení § 371 ods. 4 prvej vete Trestného poriadku výslovne stanovená pre dovolateľa (okrem ministra spravodlivosti), „obchádzať“ s poukazom na to, že podľa § 317 ods. 1 druhej vety Trestného poriadku mal na v dovolaní prvýkrát vytýkanú chybu ex offio prihliadnuť už odvolací súd.

32. Vzhľadom na uvedené predseda trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu navrhol, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

33. Podpredsedníčka najvyššieho súdu podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde takisto súhlasila s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

34. K vyjadreniam krajského súdu a najvyššieho súdu sťažovateľ zaujal stanovisko listom z 21. februára 2020, v ktorom vo vzťahu k vyjadreniu krajského súdu uviedol, že toto nereagovalo na námietku konania v rozpore s § 317 Trestného poriadku a v prípade ďalšej námietky týkajúcej sa nevypočutia súdneho znalca na účel posúdenia dôveryhodnosti

klúčových svedkov a spoluobžalovaného odvolací súd neuviedol ani jeden relevantný argument, ktorým by tento svoj postup odôvodnil. Intenzita porušenia tohto práva je podľa sťažovateľa daná i tým, že bez súčinnosti súdu sťažovateľ takéto znalecké dokazovanie nemohol sám vykonať, a teda ani sám nemal vedomosť o prípadných výsledkoch tohto znaleckého skúmania. Odvolací súd ďalej konštatoval, že ide o osoby spolupracujúce s orgánmi činnými v trestnom konaní, avšak sa nezaoberal ich výhodami, ktoré im orgány činné v trestnom konaní poskytli, a to najmä z hľadiska ich prípadnej zákonnosti a formy. Takýto postup je nevyhovujúci i z pohľadu judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej aj „ESLP“); napr. rozhodnutie ESLP, Adamčo proti Slovensku, spis. č. 45084/14 z 12. 11. 2019, body 63 až 71)].

35. K vyjadreniu najvyššieho súdu sťažovateľ uviedol, že aj napriek presvedčeniu dovolacieho súdu, že prípadné vypustenie právnej kvalifikácie by nemalo zásadný vplyv na výšku a druh uloženého trestu, považuje za potrebné uviesť, že dovolací súd nie je súdom, ktorý by bol oprávnený preskúmať konkrétnu výšku uloženého trestu (resp. preskúmať okolnosti, ktoré viedli súdy nižších inštancií ku konkrétnej výške uloženého trestu).

36. Sťažovateľ zopakoval, že v prípade vypustenia časti právnej kvalifikácie je z pohľadu dovolacieho súdu vždy namieste kasačné rozhodnutie, pretože len súdom nižších inštancií prináleží určiť, či by i v takom prípade naďalej „zotrvali“ na výške uloženého trestu alebo nie, a zvýraznil, že vypustenie časti právnej kvalifikácie je preto nepochybne takou okolnosťou, ktorá môže mať vplyv i na výšku uloženého trestu. Keďže dovolací súd konkrétnu výšku trestu nemôže sám stanovovať (resp. preskúmať), je potrebné toto „umožniť“ súdom nižších stupňov práve vydaním kasačného rozhodnutia. V prípade vypustenia časti právnej kvalifikácie teda nepochybne ide o okolnosť predpokladanú ustanovením § 371 ods. 5 Trestného poriadku (t. j. okolnosť, ktorá má vždy zásadný vplyv na postavenie obvineného).

37. Sťažovateľ nesúhlasil ani s tým, že by jeho prípadná pasivita v konaní pred odvolacím súdom mala mať vplyv na ústavnú povinnosť dovolacieho súdu

preskúmať „vady“ síce nenamietané, ale inak odôvodňujúce podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Nemožno podľa sťažovateľa pripustiť, aby „pasivita“ obžalovaného bola „sankcionovaná“ porušením ústavnej povinnosti súdu. Navyše, dovolací súd v napadnutom uznesení neuviedol ani to, či sťažovateľom namietané „vady“ (uplatnené až v odvolacom konaní) by boli relevantné z hľadiska naplnenia dovolacieho dôvodu alebo nie.

38. Vo svojom stanovisku sťažovateľ vyčíslil sumu uplatňovanej náhrady trov konania vo výške 415,51 € za dva úkony právnej služby.

39. Takisto sťažovateľ súhlasil s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

III.

Právomoc ústavného súdu, relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

40. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

41. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

42. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva zaručeného v čl. 49 ústavy, základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) dohovoru a práva na uloženie trestu výlučne na základe zákona zaručeného v čl. 7 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom

pod sp. zn. 4 To 22/2016 a jeho uznesením z 8. novembra 2017 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019.

43. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

44. Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

45. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

46. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

47. Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva:...

c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;

d) vylúčať alebo dať vylúčať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;...

48. Podľa čl. 7 ods. 1 dohovoru nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu.

49. Podľa čl. 7 ods. 2 dohovoru tento článok nebráni súdeniu a potrestaniu osoby za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, bolo trestné podľa všeobecných právnych zásad uznávaných civilizovanými národmi.

50. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o porušení základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Pri uplatňovaní právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 19/02, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Úlohou ústavného súdu rovnako nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

51. Ústavný súd, rešpektujúc judikatúru ESĽP, vo svojej ustálenej judikatúre neustále pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru a tiež čl. 46 ods. 1 ústavy, je aj právo na náležité súdne odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie

súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („*fairness*“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

52. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov, a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Okrem toho môže arbitrárnosť rozhodnutia všeobecného súdu vyplývať aj z ústavne nekonformného výkladu ustanovení právnych predpisov aplikovaných na prerokúvaný skutkový prípad. Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. Právomoc ústavného súdu konštatovať porušenie základného práva účastníka konania pred všeobecným súdom na súdnu ochranu je založená v prípade, ak dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu je v rozpore s požiadavkou ústavne konformného výkladu právnych predpisov (napr. III. ÚS 541/2014).

53. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších

nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

54. Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre vzťahujúcej sa na interpretáciu čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že toto ustanovenie dohovoru zaväzuje súd uviesť dôvody svojho rozhodnutia, pričom rozsah tejto povinnosti sa môže líšiť v závislosti od povahy rozhodnutia. Vzhľadom na nevyhnutnosť prihliadať inter alia na rôznorodosť vyjadrení účastníkov konania a procesnoprávne predpisy platné v tomto štáte, môže byť otázka posúdenia porušenia povinnosti všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dôvody vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru posúdená len s prihliadnutím na okolnosti prípadu (Rozsudok ESLP vo veci Torija v. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B, ods. 29).

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019 v súvislosti s odôvodnením použitia ustanovenia § 371 ods. 5 Trestného poriadku

55. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predovšetkým namieta nesprávnu interpretáciu a následnú aplikáciu ustanovení Trestného poriadku týkajúcich sa dovolania, ako aj s tým spojené nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, pokiaľ išlo o jeho právny názor o nemožnosti použitia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v spojení s ustanovením § 371 ods. 5 Trestného poriadku v súvislosti s „vypustením“ právnej kvalifikácie skutku kladeného sťažovateľovi za vinu podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona.

56. Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

57. Podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku dôvody podľa odseku 1 písm. i) a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

58. Podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona kto si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a spôsobí tak malú škodu, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

59. Podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona odňatím slobody na tri roky až desať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2 tým, že taký čin zorganizuje.

60. Najvyšší súd sa so sťažovateľom namietanou nesprávnou právnou kvalifikáciou skutku kladeného mu za vinu aj podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona, ktorú (námietku) subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, v odôvodnení napadnutého uznesenia sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019 vysporiadal tak, že túto vyhodnotil ako dôvodnú, keďže v popise skutkov, za ktoré bol sťažovateľ odsúdený, nebolo žiadnym spôsobom vyjadrené, že by ich spáchanie mal zorganizovať práve on. Najvyšší súd však dodal, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, pod ktorý namietané nesprávne právne posúdenie skutku obsahovo spadá, nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného – sťažovateľa (§ 371 ods. 5 Trestného poriadku). Z tohto pohľadu bolo podľa dovolacieho súdu v predmetnej veci podstatné, že ani prípadné vypustenie právnej kvalifikácie konania sťažovateľa podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona by zásadným spôsobom neovplyvnilo jeho postavenie, keďže jeho konanie by bolo aj naďalej

právne posudzované podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty § 212 ods. 4 písm. a) a b) Trestného zákona.

61. Konštatovaním uvedeného najvyšší súd svoju argumentáciu vo vzťahu k tejto otázke ukončil.

62. V súvislosti so sťažovateľom požadovanou ústavnoprávnou ochranou základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie bolo v danej veci úlohou ústavného súdu v prvom rade preskúmať, či najvyšší súd sťažovateľovi ozrejmil svoje myšlienkové pochody, interpretáciu príslušnej právnej normy, skutkové zistenia a vyvedené právne závery takým spôsobom, aby výsledok rozhodovacej činnosti bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený a aby sťažovateľ nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú.

63. Právo na spravodlivý proces vyžaduje, aby rozhodnutia súdu boli zdôvodnené a presvedčivé. Výrok súdu je koncentrovaným vyjadrením jeho záverov vykonaných v priebehu celého konania. Takýto postup vyplýva z potreby transparentnosti vysluhovania spravodlivosti, ktorá je nevyhnutnou súčasťou každého justičného aktu (pozri napr. III. ÚS 311/07).

64. Ústavný súd poukazuje na to, že v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o ústavnej sťažnosti sťažovateľa pre namietané porušenie základného práva nie je jeho úlohou posúdiť a rozhodnúť (vysloviť), či vypustenie právnej kvalifikácie skutku kladeného sťažovateľovi za vinu podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona zásadným spôsobom ovplyvnilo alebo neovplyvnilo jeho postavenie v trestnom konaní, ale jeho úloha (úloha ústavného súdu) v okolnostiach danej veci spočíva v skúmaní, či odôvodnenie najvyššieho súdu o potrebe rozhodnutia v intenciách dovolacím súdom prijatého záveru v tejto otázke je dostatočne presvedčivé, jasné a zreteľné.

65. Po oboznámení sa s relevantnou časťou napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd dospel k názoru, že sťažovateľ sa z odôvodnenia uznesenia dovolacieho súdu dostatočne jasne a zreteľne nedozvedel, prečo vo vzťahu k jeho osobe v predmetnej trestnej veci nebolo možné použiť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, keďže v argumentácii najvyššieho súdu absentuje adekvátne odôvodnenie prijatého záveru o splnení zákonných predpokladov upravených v § 371 ods. 5 Trestného poriadku vylučujúcich aplikáciu už označeného dovolacieho dôvodu [podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] na vec sťažovateľa. Dovolací súd na jednej strane uznal nesprávnosť kvalifikácie skutku okrem iných aj ako trestného činu podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona, avšak to, prečo podľa jeho názoru takto zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie sťažovateľa, už z odôvodnenia rozhodnutia zrejme nie je.

66. Najvyšší súd žiadnym spôsobom nerozvinul svoju úvahu o tom, prečo by prípadné vypustenie právnej kvalifikácie konania sťažovateľa podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona zásadným spôsobom neovplyvnilo jeho postavenie. Sťažovateľovi pritom nemožno vyčítať jeho presvedčenie o opaku a ani uprieť mu legitímne očakávanie uvedenia regulárnych dôvodov s tým súvisiacich, zvlášť ak sa jeho argumentácia nejaví ako iracionálna. Napokon sťažovateľom uplatnené dôvody diskvalifikácie použitia § 371 ods. 5 Trestného poriadku v jeho prípade spočívajúce v možných dopadoch nielen na prípadnú výšku jemu uloženého trestu pri nezmenenej trestnej sadzbe, ale aj v okolnostiach dotýkajúcich sa jeho osobnosti (verejné vyhlásenie rozsudku a zápis do registra trestov), ktoré ho viedli aj k podaniu ústavnej sťažnosti, majú oporu v judikatúre súdnych orgánov rozhodujúcich na základe veľmi podobnej právnej úpravy (rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky a Najvyššieho súdu Českej republiky) a tieto jednoznačne vyznievajú v prospech jeho názoru.

67. Konkrétne sťažovateľ poukázal na odôvodnenia nálezov Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 407/13 zo 7. októbra 2013 a sp. zn. II. ÚS 3758/2013 z 25. marca 2014, ako aj na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 4 Tdo 385/2014 zo 17. apríla 2014, z ktorých vyplýva, že posúdenie, či môže byť

zásadne ovplyvnené postavenie obvineného (v aktuálnom prípade v zmysle ustanovenia § 371 ods. 5 Trestného poriadku), nemožno zúžiť s ohľadom na význam samotného výroku o tom, že spáchal určitý trestný čin, iba na problematiku jemu stanoveného trestu. Trestné právo určuje, ktoré zo spoločensky škodlivých činov sú trestné, a stanovuje tresty za ich spáchanie. V prípade konkrétne odsudzovanej osoby to potom znamená, že výrokom o tom, že spáchala určitý trestný čin, štát deklaruje, že sa dopustila konania tomu zodpovedajúcej vysokej škodlivosti, teda v podstate, že je „zločincou, kriminálnikom“. Aj bez následného výroku o treste je samotný výrok o tom, že určitá osoba naplnila skutkovú podstatu určitého trestného činu, v širokom chápaní vlastne (aj keď nie oficiálne) už určitým trestom v podobe formálneho odsúdenia konania páchatel'a. Tento záver dokazuje aj to, že odsúdenie je vyhlásené verejne a je možné, že sa takto o jeho obsahu dozvie okolie odsúdeného a v tomto smere ho odsúdený bude aj bez ohľadu na uložený trest vo svojej sfére reálne pociťovať. Bez významu tiež nie je, že odsúdenie pre určitý trestný čin bez ohľadu na určený trest bude evidované v evidencii registra trestov, keď napríklad odpis z neho by bol bezpochyby vykonaný ako dôkaz v prípadných ďalších trestných konaniach, ktoré by v budúcnosti mohli byť proti obvinenému vedené. Z týchto dôvodov má záver o spáchaní určitého trestného činu pro obvineného význam už sám osebe, a nielen až v nadväznosti na výrok o treste.

68. Ďalšia argumentácia, ktorú sťažovateľ z už uvedených rozhodnutí súdnych orgánov Českej republiky zvýraznil, spočívala v názore, že ak obsahuje určitá kvalifikovaná skutková podstata viac znakov, potom je potrebné zvážiť, či obvinený svojím konaním naplnil iba jeden znak alebo viac takýchto znakov, prípadne všetky. Aj keď zistenie tejto skutočnosti nemá vplyv na samotné rozpätie trestnej sadzby, môže bezpochyby mať svoj význam pri ukladaní nielen výšky trestu, ale aj jeho druhu, ak ich zákon pripúšťa viacero. Naplnenie všetkých alebo iba jediného z viacerých znakov takejto kvalifikovanej skutkovej podstaty tu má svoje implikácie v tom smere, že naplnenie viacerých či všetkých týchto znakov môže súd viesť k úvahe o uložení vyššej trestnej sadzby v rámci zákonom dovoleného jej rozpätia a naopak (prirodzene s prihliadnutím na ďalšie faktory majúce vplyv na rozhodovanie o druhu a výške trestu). Naplnenie všetkých alebo len jediného

z viacerých znakov kvalifikovanej skutkovej podstaty sa v úvahe súdu môže premietnuť na druhu a predovšetkým potom na výške ukladanej trestnej sankcie.

69. Ústavný súd nezistil žiaden dôvod spochybňovať uvedenú argumentáciu, avšak v danej veci nepovažoval za nevyhnutné, resp. potrebné sa ňou bližšie zaoberať a skúmať jej prípadnú primeranú použiteľnosť na vec sťažovateľa, keďže v napadnutom rozhodnutí dovolacieho súdu chýba odôvodnenie, s ktorým by potenciálne bolo reálne možné vôbec vstúpiť do polemiky. Ústavný súd sa preto v tomto prípade obmedzuje iba na konštatovanie, že odôvodneniu najvyššieho súdu chýba presvedčivosť vyúsťujúca do jeho nepreskúmateľnosti. Práve dostatočné objasnenie verdiktu dovolacieho súdu o potrebe zvolenia postupu podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku, zvlášť v prípade jednoznačného zistenia pochybenia súdov nižších stupňov vo vzťahu k uplatnenej právnej kvalifikácii skutku kladeného sťažovateľovi za vinu, sa javilo ako nevyhnutná súčasť odôvodnenia rozhodnutia o dovolaní, ak toto malo spĺňať kritéria jeho ústavnej konformity.

70. Iba adekvátnym odôvodnením spôsobu interpretácie aplikovanej právnej normy, v danom prípade § 371 ods. 5 Trestného poriadku, mohol najvyšší súd rozptýliť akúkoľvek pochybnosť o nearbitrárnosti ním prijatého právneho názoru.

71. V konečnom dôsledku najvyšší súd vo svojom vyjadrení z 13. februára 2020 k prijatej ústavnej sťažnosti uviedol niektoré okolnosti, pre ktoré považoval svoj záver za správny, ktoré ale ústavný súd vzhľadom na bod 64 odôvodnenia tohto rozhodnutia nemôže preskúmať a vyhodnocovať, avšak rozhodne to nemožno považovať za zhojenie nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia o dovolaní sťažovateľa.

72. Podľa názoru ústavného súdu v aktuálnej veci nemožno vylúčiť, že v súvislosti s elimináciou aplikácie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, vzhľadom na dovolacím súdom uplatnený postup podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku, išlo o otázku, ktorá mohla mať pre sťažovateľa zásadný význam a v takom prípade nemôže zostať interpretácia použitej právnej normy nejasná, v rovine dohadov, ale s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu musí dať v zásadných veciach konkrétnu a nespochybniteľnú

odpoveď. Podcenenie tejto povinnosti najvyššieho súdu vytvoríť presvedčivé rozhodnutie, ktoré spĺňa parametre zákonnosti a ústavnosti, zreteľne vyvolalo účinky arbitrárnosti a porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

73. Obdobný záver platí aj vo vzťahu k sťažovateľom tvrdenému porušeniu týchto práv nedostatočným odôvodnením dovolacieho rozhodnutia v súvislosti s namietanou nesprávnou právnou kvalifikáciou skutku aj ako prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, keď v právnej vete rozsudku okresný súd nevyselektoval relevantnú časť znenia príslušného zákonného ustanovenia, ale uviedol obe alternatívy možného konania podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona (neoprávnene vnikol a neoprávnene zotrval) a zároveň prvostupňový súd neuviedol, v čom spočíval závažnejší spôsob konania sťažovateľa, ak použil ustanovenie § 194 ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

74. Najvyšší súd k dovolacej argumentácii sťažovateľa uviedol, že je pravdivé tvrdenie obvineného – sťažovateľa o tom, že právna veta musí obsahovať len tú časť citácie dotknutého ustanovenia, ktorá zodpovedá súdom zistenému skutku, *„avšak na strane druhej, aj zo samotného rozsudku najvyššieho súdu z 22. októbra 2013, sp. zn. 2 Tdo 49/2013, na ktorý obvinený v podanom dovolaní v tejto súvislosti poukazuje, je zrejmé, že táto okolnosť sama osebe nie je dôvodom na zrušenie napadnutého rozhodnutia, a to v dôsledku aplikácie § 371 ods. 5 Tr. por., keďže zistené porušenie zákona pri právnej kvalifikácii skutku zásadne neovplyvnilo jeho postavenie“*. Vo vzťahu k výčitke sťažovateľa o absencii uvedenia dôvodu aplikácie ustanovenia § 194 ods. 2 písm. a) Trestného zákona (t. j. ktorou z foriem závažnejšieho konania sa mal sťažovateľ skutku dopustiť) sa dovolací súd v napadnutom rozhodnutí nevyjadril vôbec.

75. Vzhľadom na závery uvedené už vo vzťahu k predošlej námietke (pozri body 62 až 72 odôvodnenia tohto nálezu) ústavný súd nemohol považovať rozhodnutie dovolacieho súdu ani v tejto časti, najmä z hľadiska dostatočnosti jeho odôvodnenia, za ústavne udržateľné.

76. Tieto skutočnosti viedli ústavný súd k výroku, že najvyšší súd v tomto ohľade uznesením z 27. marca 2019 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 56/2018 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

77. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s ustanovením § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

78. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019 a vrátil mu vec na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

79. V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019 v súvislosti s namietaným nesprávnym právnym posúdením skutku ako spáchaného organizovanou skupinou

80. Ďalšia výhrada sťažovateľa uvedená v ústavnej sťažnosti spočívala v nedostatočnej reakcii najvyššieho súdu na dovoláciu argumentáciu, že skutková veta

odsudzujúceho rozsudku neobsahuje žiadne také okolnosti, na základe ktorých by bolo možné ustáliť spáchanie skutku organizovanou skupinou. Sťažovateľ tvrdil, že zo skutkových zistení nevyplývala existencia určitej del'by úloh medzi obvinenými ani plánovitosť a koordinovanosť činnosti skupiny, ktoré by zvyšovali pravdepodobnosť úspešného spáchania trestného činu. Podľa sťažovateľa ani dovolací súd neuviedol, v čom konkrétne spočívali normatívne znaky činu spáchaného organizovanou skupinou podľa § 129 ods. 2 Trestného zákona.

81. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd k tejto otázke uviedol, že v skutkovej vete rozsudku prvostupňového súdu je okrem použitia pojmu „spáchaný organizovanou skupinou“ opísané aj konanie organizovanej skupiny vrátane rozdelenia úloh jednotlivým členom skupiny. Konkrétne [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a obvinení [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] boli tzv. „stojky“ a obvinení [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v skutku popísanom plánovitým a koordinovaným konaním vykonali samotnú krádež, resp. sa o ňu pokúsili. Podľa najvyššieho súdu takáto del'ba úloh nepochybne zvyšuje pravdepodobnosť úspešného spáchania trestného činu (§ 129 ods. 2 Trestného zákona). Preto ani túto dovolaciú námietku sťažovateľa nepovažoval za dôvodnú, ktorá by mohla zakladať naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

82. Podľa názoru ústavného súdu možno odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu v tejto časti považovať za síce strohé, ale ústavne akceptovateľné. Napriek jeho stručnosti mu nemožno uprieť jasnosť, určitosť, zreteľnosť a tým aj presvedčivosť. Poukazom na opis skutku skutočne možno dôjsť k záveru, ktorý vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol aj predseda trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, a to, že je z neho (popisu skutku) zjavné, že nešlo o živelne páchanú trestnú činnosť viacerými osobami bez významnejšieho plánovania a koordinácie, ale šlo o plánovité a koordinované konanie, keď si páchatelia vopred zadovážili nástroje na spáchanie vopred naplánovanej trestnej činnosti, rozdelili si úlohy tak, že časť z nich robila tzv. stojky a ostatní (vrátane sťažovateľa) synchronizovane pri prvom čiastkovom útoku najprv odcudzili rebrík, pomocou ktorého odstránili sirénu alarmu, zastreikali objektív bezpečnostnej kamery,

poškodili obecné osvetlenie v blízkosti objektu, mechanicky prerušili telekomunikačné vedenie, vypáčili vchodové dvere budovy, ktorými sa dostali ku zadnej strane bankomatu, na ktorom rozpílili jeho zadnú časť, a pri druhom čiastkovom útoku montážnou penou zastreli poplašné zariadenie, vylomili vchodové dvere, poškodili skrinky poplačnej signalizácie a pokúsili sa vypáčiť bankomat.

83. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd dospel k presvedčeniu, že z rekapitulovaného odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sú zrejmé dôvody, na základe ktorých dospel k záveru o tom, že skutok, pre ktorý bol sťažovateľ trestne stíhaný a odsúdený, bol spáchaný organizovanou skupinou podľa § 129 ods. 2 Trestného zákona, pritom tieto dôvody nemožno považovať za odporujúce pravidlám logiky alebo ich označiť v inom smere za excesívne.

84. Ústavný súd teda nezistil, že by napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v tejto časti signalizovalo príčinnú súvislosť s možným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. že by najvyšší súd rozhodol o tejto otázke v rozpore s príslušnou platnou a účinnou právnou úpravou, teda aplikoval procesný predpis v rozpore s jeho ústavne súladnou interpretáciou. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019 v súvislosti s namietanou nezákonnosťou použitých dôkazov

85. Za neodôvodnený, a teda porušujúci základné právo na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a právo na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) sťažovateľ považoval aj postup najvyššieho súdu, ktorý sa týkal rozhodnutia o námietke nezákonnosti množstva dôkazov v danej trestnej veci, a o ktorej dovolací súd rozhodol, že ju nebolo možné ako dovolací dôvod použiť s prihliadnutím na znenie ustanovenia § 371 ods. 4

(prvá veta) Trestného poriadku, t. j. že nezákonnosť dôkazov bola sťažovateľovi známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju pred súdom prvého stupňa ani odvolacím súdom. Podľa sťažovateľa sa však najvyšší súd nevysporiadal s ustanovením § 317 ods. 1 (druhou vetou) Trestného poriadku, v zmysle ktorého krajský súd mal na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadnuť, ak tieto odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Najvyšší súd sa však podľa sťažovateľa nezaoberal tým, či namietané nedostatky boli relevantné a či táto relevantnosť dosahovala intenzitu dovolacieho dôvodu. Ak by to tak bolo, potom sa najvyšší súd mal podľa názoru sťažovateľa zaoberať tým, či práve nesplnenie zákonnej povinnosti krajského súdu podľa § 317 ods. 1 (druhej vety) Trestného poriadku neodôvodňuje to, aby sa dovolací súd zaoberal relevanciou týchto námietok i napriek tomu, že neboli uplatnené najneskôr v odvolacom konaní.

86. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nepopiera a tak nie je sporným, že najvyšší súd správne vyhodnotil okolnosť neuplatnenia jeho námietky o nezákonnosti vykonania dôkazov najneskôr pred odvolacím súdom (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku). Namietala ale nedostatočné vysporiadanie sa dovolacieho súdu s ustanovením druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku.

87. Je zrejmé, že sťažovateľ vzájomne spája dve rôzne trestnoprocesné úpravy. Podľa § 317 ods. 1 druhej vety Trestného poriadku odvolací súd má povinnosť v konaní o riadnom opravnom prostriedku prihliadať na chyby, ktoré síce neboli odvolaním vytýkané, ale tieto odôvodňujú podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, avšak právna úprava konania o mimoriadnom opravnom prostriedku – dovolaní - jasne upravuje, ktoré dôvody sú dovolacími dôvodmi (§ 371 ods. 1 Trestného poriadku) a za akých podmienok tieto dovolacie dôvody možno, prípadne nemožno použiť (§ 371 ods. 4 a 5 Trestného poriadku).

88. Podľa § 371 ods. 4 prvej vety Trestného poriadku dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie,

známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

89. Sťažovateľom v tejto súvislosti uplatnený dovolací dôvod spočíval v tom, že rozhodnutie v jeho trestnej veci bolo založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, teda dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

90. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd postupoval plne v súlade so znením, účelom, ale aj zmyslom aplikovaného ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku. V tomto zmysle nemožno dovolaciemu súdu nič vytknúť.

91. Navyše, ústavný súd nemal žiaden dôvod v tejto súvislosti neakceptovať stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 8. decembra 2015 (sp. zn. Tpj 74/2015) na zjednotenie výkladu a aplikácie ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku vo vzťahu k ustanoveniu § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 11/2016, podľa ktorého:

I. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy limituje uplatnenie ohrozených alebo porušených subjektívnych práv v konaní pred štátnymi orgánmi postupom týchto orgánov ustanoveným zákonom, z čoho vyplývajú aj obmedzenia ustanovené zákonom (lehota alebo iná podmienka na uplatnenie práva). Nezáleží na tom, či ide o právo vyplývajúce aj priamo z ústavy alebo „len“ zo zákona.

II. Ak Trestný poriadok ustanovuje pre uplatnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku podmienku námietky dovolateľovi známej okolnosti, ktorá uplatnený dovolací dôvod zakladá, už v predchádzajúcom (najneskôr odvolacom) konaní (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku) nie je možné bez takého postupu dotknutý dôvod dovolania úspešne použiť a dovolací súd v takom prípade dovolanie vždy odmietne ako zrejme nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

92. Sťažovateľom prezentovaná konštrukcia nemá oporu v zákone, ktorým sa trestné konanie riadilo. Ak sa najvyšší súd ako súd dovolací riadil platnou a účinnou právnou úpravou a v súlade s ňou dal sťažovateľovi odpoveď na ním uplatnené otázky, nemohol neprípustne zasiahnuť do jeho základného práva na súdnu ochranu ani práva na spravodlivé súdne konanie.

93. V zmysle judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu a inú právnú ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi, vťahujúcimi sa na konkrétne konanie (napr. II. ÚS 181/06). Teda ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03).

94. Za týchto okolností sa aktuálna ústavná sťažnosť v tejto časti smerujúcej proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019 javí ako neopodstatnená, preto jej ústavný súd nemohol vyhovieť (bod 4 výroku nálezu).

K namietanému porušeniu na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na obhajobu zaručeného v čl. 6 ods. 3 písm. c) a d) dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019

95. Za porušenie základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a v čl. 6 ods. 3 písm. c) a d) dohovoru rozhodnutím dovolacieho súdu sťažovateľ považoval nevysporiadanie sa najvyššieho súdu s námietkou odmietnutia vykonania znaleckého dokazovania na účel posúdenia dôveryhodnosti svedkov.

96. K namietanému porušeniu základného práva obvineného na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 je potrebné uviesť, že podľa judikatúry ústavného súdu sa týmto článkom ústavy zaručuje všetkým oprávneným osobám, že budú mať čas na prípravu obhajoby, že budú mať možnosť pripraviť si obhajobu a že svoju obhajobu budú môcť predniesť právne významným spôsobom buď osobne, alebo prostredníctvom svojho

obhajcu. Účelom práva na obhajobu je poskytnutie príležitosti brániť sa proti obvineniu zo spáchania trestného činu a tiež sa brániť proti tvrdeniam o skutočnostiach, ktoré ovplyvňujú rozhodnutia v trestnom konaní v neprospech strany trestného konania. Obsahu a účelu priznaného zákonného a ústavného práva musí korešpondovať možnosť jeho reálneho naplnenia a uplatnenia tými subjektmi, ktorým bolo priznané (I. ÚS 17/99). Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby boli v konaní objasnené všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo, t. j. najmä aby nevinná osoba nebola odsúdená a páchatel' bol odsúdený len za to, čo spáchal. Uplatnenie práva na obhajobu však nezaručuje oprávnenej osobe dosiahnutie takého rozhodnutia súdu, o ktoré sa usiluje pomocou obhajoby.

97. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019 v súvislosti s dovolacou námietkou sťažovateľa týkajúcou sa zásadného porušenia jeho práva na obhajobu z dôvodu nevyhovenia návrhu na znalecké skúmanie duševného stavu svedka na účel posúdenia jeho vierohodnosti prvostupňovým súdom poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu 2 Tdo 45/2009 z 15. decembra 2009 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 7/2011, podľa ktorého „za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v mysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.“. Dovolací súd dodal, že ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď

vyhovieť alebo ho odmietnuť podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú – § 274 ods. 1 Trestného poriadku. Poukázal pritom na uznesenie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 116/2014.

98. Ako najvyšší súd v ďalšom uviedol, návrh na doplnenie dokazovania spočívajúci v pribratí súdneho znalca do konania na účel posúdenia vierohodnosti svedkov predniesol obhajca sťažovateľa na hlavnom pojednávaní 21. októbra 2015. Tento návrh na doplnenie dokazovania bol prvostupňovým súdom podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku na tomto hlavnom pojednávaní odmietnutý s riadnym odôvodnením, „čo je zrejmé zo zvukového záznamu z tohto hlavného pojednávania“. Otázkou hodnovernosti jedného zo svedkov sa podľa najvyššieho súdu prvostupňový súd podrobne zaoberal aj v odôvodnení svojho rozsudku a s touto otázkou sa vysporiadal aj odvolací súd.

99. Uvedené viedlo najvyšší súd ku konštatovaniu, že s návrhom na doplnenie dokazovania sa prvostupňový súd a v nadväznosti na jeho rozhodnutie aj odvolací súd náležite vysporiadali.

100. Zároveň dovolací súd poznamenal, že len samotné odmietnutie dôkazného návrhu strany nemôže zakladať naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a zdôraznil, že ani súčasťou práva na obhajobu, ale ani práva na spravodlivé súdne konanie nie je právo obvineného na rozhodnutie v súlade s jeho návrhom, predstavami alebo očakávaniami.

101. Ústavný súd sa vo vzťahu k tejto otázke oboznámil aj s relevantnými časťami odôvodnení rozhodnutí všeobecných súdov prvého a druhého stupňa konajúcich v danej trestnej veci.

102. Krajský súd k otázke návrhu sťažovateľa na vykonanie znaleckého dokazovania vo vzťahu k vierohodnosti svedkov v uznesení sp. zn. 4 To 22/2016 z 8. novembra 2017 uviedol, že v tomto štádiu dokazovania by už zjavne nešlo o znaleckú činnosť z odboru

psychológie alebo psychiatrie k týmto otázkam, ale išlo by o nahrádzanie (pri dostatku dôkazov) hodnotenia dôkaznej situácie takým orgánom, ktorý nie je oprávnený v rámci trestného konania dôkazy v tomto smere hodnotiť. Postup okresného súdu odvolací súd hodnotil ako možný, spočívajúci v citlivom vyhodnotení dôkazov jednotlivo aj v ich súhrne, a podľa tohto sa bolo možné prikloniť k vierohodnosti a použiteľnosti tej-ktorej výpovede ako dôkazu. Podstatnú časť výpovedí „*spolupracujúcich páchatel'ov*“ považoval krajský súd za náležite vyhodnotenú. Výpovede svedkov, obžalovaných, ktorí usvedčovali ostatných obžalovaných zo spáchania trestnej činnosti, nekvalifikoval ako nevierohodné iba z tohto dôvodu, že sa v nich vyskytli zmeny, pretože tieto bolo možné ospravedlniť uplynutím času šiestich až siedmich rokov od spáchania skutkov do vykonania výsluchov. Za podozrivú by krajský súd naopak považoval skôr jednoznačnú namemorovanú presnosť výpovedí usvedčujúcich svedkov, čo by skôr zodpovedalo tvrdeniam ostatných obžalovaných, že sa svoje výpovede naučili na podnet orgánov činných v prípravnom konaní. Rozpory boli podľa krajského súdu na hlavnom pojednávaní pred súdom prvého stupňa odstraňované priebežne a ich výsledky zapracované do hodnotenia dôkazov v zmysle dôvodovej časti prvostupňového rozsudku.

103. Okresný súd v rozsudku sp. zn. 4 T 66/2012 z 26. októbra 2015 k uvedenej otázke uviedol, že samotná obžaloba pripustila fakt, že tak svedok [REDAKOVANÉ], ako aj svedok [REDAKOVANÉ] sú osoby už trestané a boli tiež „*súčasťou organizovanej skupiny, ktorá mala páchať žalovanú trestnú činnosť*“, považoval ale za logické, že vedomosti o skutku môže mať len ten, kto sa na tomto skutku zúčastnil a že bezúhonný človek o priebehu trestnej činnosti vedomosť mať nemôže. S poukazom na Trestný poriadok, ktorý „*poskytuje určité dobrodenie páchatel'ovi, ktorý významnou mierou prispeje k odhaleniu činnosti organizovanej skupiny, bolo potvrdené, že táto možnosť dobrodenia orgánmi činnými v trestnom konaní, bola využitá v prospech oboch svedkov, ktorí uviedli také okolnosti, ktoré mohol vedieť len ten, kto pri skutku prítomný bol a pred ich výpoveďou tieto okolnosti nevedela ani polícia*“.

104. Okresný súd konštatoval, že [REDAKOVANÉ] bol vypočutý ako svedok opakovane a usvedčoval obžalovaných (teda aj sťažovateľ'a) zo spáchania skutkov, popisoval ich

priebeh, použitie nástrojov a konkrétnu účasť jednotlivých obžalovaných. V niektorých okolnostiach svoju výpoveď menil, resp. dopĺňal, dôvodiac, že sa zúčastnil na viacerých skutkoch, aj na takých, ktoré nie sú predmetom tejto obžaloby, preto si niektoré okolnosti nepamätal, resp. si ich musel „*dodatočne vybaviť*“. Podľa okresného súdu však bolo dôležité, že v podstatných okolnostiach, a teda o zásadných otázkach, svedok vypovedal rovnako.

Výpovede „*spolupracujúcich svedkov*“ podľa prvostupňového súdu potvrdzovali aj ďalšie vykonané dôkazy, a to predovšetkým:

„- previerky výpovedí oboch svedkov, pri ktorých na miestach, ktoré svedkovia určili, boli nájdené veci zahodené páchatel'mi po jednotlivých skutkoch,

- protokoly o vykonaní domových prehliadok, pri ktorých boli nájdené veci aké používali páchatelia, najmä kukly, rezačky, vysielачky, rušičky signálu, vestu dokonca aj s balíčkom čierneho korenia vo vrecku, zoznam bankomatov a iné

- pri skutku v [REDAKOVANÉ] použili obžalovaní rebrík, ktorý zobrali z jedného dvora a nechali ho na mieste skutku, rebrík sa tam naozaj našiel, čo vyplýva aj z výpovede svedka [REDAKOVANÉ], navyše výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] pri tomto skutku potvrdzuje svojou výpoveďou v podstate aj obžalovaný... [REDAKOVANÉ].

Navyše boli zistené zhody vo výpovediach svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí zhodne vypovedali, že :

- pri skutkoch sa využívali vysielачky, rezačky, rušičky signálu, kukly, pasjre (červené, lebo sú vraj najsilnejšie),

- policajtov volali pri vzájomnej komunikácii na stojkách rumburaci, skupine jednu rušičku pri kontrole zhabala colná správa,

- [REDAKOVANÉ] mal konflikt v skupine kvôli peniazom,

- pri jednej z krádeží zobrali platňu, aby doma vyskúšali rezanie, [REDAKOVANÉ] tu platňu videl u [REDAKOVANÉ]),

- obidvaja svedkovia boli prítomní aj pri iných skutkoch, ktoré ale nie sú predmetom tohto konania.

Ďalšie usvedčujúce dôkazy vyplývajú aj zo zápisníc o ohliadkach miesta činu:

- svedok [REDAKOVANÉ] vo svojej výpovedi uviedol, že pri krádeži v obci [REDAKOVANÉ] páchatelia ukradli z nejakého dvora rebrík, ktorý pri krádeži použili. Svedok [REDAKOVANÉ]... k veci

uviedol, že on má kľúče od domu pána [REDAKOVANÉ] a keď došlo k vlámaniu v [REDAKOVANÉ], na mieste činu našiel rebrík, ktorý patril pánu [REDAKOVANÉ], navyše výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] pri tomto skutku potvrdzuje svojou výpoveďou v podstate aj obžalovaný 5/ [REDAKOVANÉ]. Svedok [REDAKOVANÉ] vo svojej výpovedi uviedol, že pri bankomate v [REDAKOVANÉ] páchatelia nechali predlžovačku. Z protokolu o ohliadke miesta činu v [REDAKOVANÉ] vyplýva, že tam bola nájdená predlžovacia šnúra, ako to vyplýva zo zápisnice na čl. 1494, stopa č. A

- výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] ohľadom skutku v [REDAKOVANÉ] bola potvrdená svedkom [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].“

105. Zo skutočností uvedených v odôvodneniach všetkých troch rozhodnutí (okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu) vyplýva, že všetky všeobecné súdy podieľajúce sa na rozhodovaní v danej veci sa návrhom na vykonanie znaleckého dokazovania k vierohodnosti výpovedí svedkov usvedčujúcich obžalovaných, a teda aj sťažovateľa zo stíhanej trestnej činnosti adekvátne stavu konania (stupňu rozhodovania) zaoberali, a svoj názor dostatočne presvedčivo odôvodnili či už konkrétnymi faktami vyplývajúcimi priamo z trestného spisu a v ňom uvedenými zistenými skutkovými okolnosťami, alebo poukazom na príslušnú zákonnú úpravu, jej interpretáciu a následnú, tomu zodpovedajúcu aplikáciu.

106. Najvyšší súd, vyložiac právnu úpravu týkajúcu sa dovolania a konania o ňom, za súčasného opretia sa o svoju judikatúru sťažovateľovi ozrejmil spôsob, akým je potrebné nazerať na prípadné splnenie (naplnenie podmienok) dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v súvislosti s nevyhovením návrhu strán trestného konania na vykonanie ďalšieho dokazovania súdmi nižších stupňov. Prízvukoval, že sťažovateľom namietanú skutočnosť spočívajúcu v nevyhovení jeho návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania nemožno subsumovať pod ním označený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a čo je z hľadiska požadovanej ústavnoprávnej ochrany dôležité, uviedol zrozumiteľné dôvody, prečo je to tak (ústavný súd na tomto mieste nepovažuje za nevyhnutné znovu opakovať už prezentované dôvody najvyššieho súdu).

107. Stručnosť odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu v tomto smere je namieste a žiadnym spôsobom neuberá na jeho kvalite požadovanej ústavnoprávnymi princípmi.

108. Pokiaľ ide o postup a rozhodnutia všeobecných súdov prvého a druhého stupňa, tieto jasne a zreteľne uviedli, že okolnosti vyplývajúce z výpovedí svedkov, ktorých vierohodnosť výpovedí sťažovateľ spochybnil, boli umocnené, resp. podporené ďalšími dôkaznými prostriedkami a z nich vyplývajúcimi dôkazmi, ktoré do zistenia skutkového stavu „zapadajú“, a teda ak konajúce súdy vyhodnotili svedecké výpovede dotknutých svedkov za vierohodné, neurobili tak na základe svojvôle. Svedčí o tom argumentácia oboch súdov uvedená v odôvodneniach rozhodnutí. Pritom ich závery nemožno hodnotiť ako nelogické alebo nekompatibilné, skôr naopak sú homogénne, založené na racionálnej úvahe.

109. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019 (v spojení aj s rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu) vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. c) a d) dohovoru je potrebné považovať za ústavne konformné, teda také, ktoré do základného práva sťažovateľa na obhajobu nezasahuje v rozsahu nad rámec akceptovaný ústavou alebo dohovorom. Tento záver je dôvodom pre nevyhovenie ústavnej sťažnosti sťažovateľa (bod 4 výroku nálezu).

K namietanému porušeniu čl. 49 ústavy a práva zaručeného v čl. 7 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019

110. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 49 ústavy, jeho ustanovenie vyjadruje jeden z princípov právneho štátu, požiadavku zákonnosti v trestnom práve a vymedzuje podmienky trestnej zodpovednosti a požiadavku presného zákonného vymedzenia druhu a intenzity trestných sankcií. Podľa ustanovenia tohto článku len Národná rada Slovenskej republiky môže zákonom ustanoviť, čo je trestný čin, aké sú podmienky trestnej zodpovednosti a aký trest a za akých podmienok je možné za spáchanie trestného činu uložiť. Trestný zákon musí obsahovať uzavretý katalóg trestných činov a uzavretý katalóg

trestov a súčasne zákaz analógie v neprospech páchatel'a, čím štát stanovuje zákonné limity pre obmedzenie základných práv a slobôd občanov (I. ÚS 313/06, II. ÚS 241/06).

111. Článok 49 ústavy neobsahuje garanciu konkrétneho základného práva alebo slobody, ale je ústavným princípom, ktorý umožňuje len zákonodarcovi, aby ustanovil, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie. Z tohto princípu vyplýva subjektívne právo osoby, aby mohla byť trestne postihnutá spôsobom ustanoveným zákonodarcom len za konanie, ktoré ustanoví ako trestný čin iba zákonodarca (napr. III. ÚS 61/01, III. ÚS 107/08). Obdobne vo vzťahu k právu podľa čl. 7 ods. 1 dohovoru je potrebné uviesť, že je zárukou toho, aby osoba bola odsúdená len za taký skutok, ktorý je v súlade s vnútroštátnym právom či medzinárodnými normami považovaný za trestný čin, pričom za spáchanie skutku nemožno takejto osobe uložiť trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase jeho spáchania (III. ÚS 324/2010).

112. Sťažovateľ vidí porušenie tohto ustanovenia v tom, že bol nesprávne uznaný vinným zo spáchania zločinu krádeže podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ nesprávne interpretuje čl. 49 ústavy. Prípadná nesprávna právna kvalifikácia skutku nepredstavuje porušenie označeného článku ústavy (resp. čl. 7 ods. 1 dohovoru). Porušením tohto ustanovenia by bolo, keby skutok tak, ako je opísaný v právoplatnom rozsudku, nezodpovedal žiadnej zo skutkových podstát uvedených v Trestnom zákone, teda by išlo o takú interpretáciu, ktorá by svojvoľne za trestné považovala také určité typové konania, ktoré v Trestnom zákone nie sú vôbec uvedené (popísané) [pozri napr. Varela Geis proti Španielsku, rozhodnutie, 20. 9. 2011, č. 61005/09, § 32; Jobe proti Spojenému kráľovstvu, rozhodnutí, 14. 6. 2011, č. 48278/09]. V opačných prípadoch ide skôr o porušenie niektorého z ďalších článkov druhej hlavy siedmeho oddielu ústavy.

113. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že v danom prípade neboli zistené (a v zásade ani sťažovateľom tvrdené) žiadne také porušenia zákona, ktoré by mohli znamenať porušenie čl. 49 ústavy a čl. 7 ods. 1 dohovoru zo strany najvyššieho súdu.

114. Z tohto dôvodu ústavný súd ústavnej sťažnosti v tejto časti namietaného porušenia čl. 49 ústavy a práva zaručeného v čl. 7 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 56/2018 z 27. marca 2019 nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 22/2016 a jeho uznesením z 8. novembra 2017

115. Porušenie označených práv sťažovateľ videl v tom, že všeobecné súdy (teda aj odvolací súd) odmietli vykonať sťažovateľom navrhované znalecké dokazovanie zamerané na zistenie vierohodnosti výpovede svedkov (tzv. kajúcnikov) a vypočúť k tomu súdneho znalca, ako aj v tom, že krajský súd v rozpore s ustanovením § 317 ods. 1 Trestného poriadku neprihliadol na chyby, ktoré síce neboli odvolaním vytýkané, ale odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

116. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza: *„Porušenie práva na spravodlivé súdne konanie teda vidíme v tom, že odvolací súd, ktorého zaťažovala ústavná povinnosť preskúmať vady zakladajúce dôvody dovolania, si túto povinnosť nesplnil (hoci sa to neho legitímne očakávalo), a tým prispel k tomu, že tieto vady nemohli byť v dovolacom konaní prejednané. Konkrétne mierime na vady týkajúce sa nezákonného zabezpečenia dôkazov, ktorými sa dovolací súd nezaoberal len preto, lebo boli uplatnené až v dovolacom konaní.“*

117. Ako už bolo uvedené, z ustanovenia § 317 ods. 1 druhej vety Trestného poriadku vyplýva, že odvolací súd na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

118. Pokiaľ bol sťažovateľ presvedčený, že krajský súd opomenul v konaní o odvolaní sťažovateľa prihliadnúť na chyby prvostupňového konania, ktoré predstavovali podľa jeho názoru naplnenie ním označených dovolacích dôvodov [v tejto súvislosti namietal práve dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku], potom mal, ak s tým spája aj porušenie jeho základných práv zaručených v ústave alebo práv zaručených dohovorom, domáhať sa ich ochrany pred ústavným súdom prostredníctvom ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože súc zastúpený kvalifikovaným obhajcom si musel byť vedomý následného zákonom upraveného postupu dovolacieho súdu vyplývajúceho z ustanovenia § 371 ods. 4 prvej vety Trestného poriadku, a teda, že najvyšší súd v tomto smere ochranu základným právam sťažovateľa nebude môcť poskytnúť.

119. Za týchto okolností sa tak aktuálna ústavná sťažnosť v tejto časti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 4 To 22/2016 z 8. novembra 2017 javí ako podaná oneskorene.

120. Podľa § 124 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

121. Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

122. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane vyslovil názor (zdôrazňujúc pritom závery rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, najmä jeho body 51, 53 a 54), podľa ktorého, majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní je sťažovateľovi lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (t. j. napadnutému rozsudku) odvolacieho súdu (porov. napr. III. ÚS 114/2010, I. ÚS 165/2010, II. ÚS 60/2019).

123. Uvedená zásada sa premietla aj do právnej úpravy zákona o ústavnom súde, konkrétne poslednej vety citovaného § 124 zákona o ústavnom súde.

124. Princíp zachovania lehoty po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava počítajúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku však v každom prípade predpokladajú riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití mimoriadneho opravného prostriedku pritom nemožno hovoriť v prípade, ak ho samotná príslušná právna úprava jasne a zreteľne neumožňuje akceptovať (v tomto prípade § 371 ods. 4 Trestného poriadku). V opačnom prípade by bola pripustená možnosť špekulatívneho predlžovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti.

125. O tento prípad ide aj vo veci sťažovateľa, ktorý sa snažil dovolaním vytknúť pochybenia krajského súdu v trestnom konaní predstavujúce naplnenie dovolacích dôvodov, ktoré ale za splnenia určitých okolností, zjavne daných aj v tomto prípade, trestno-procesný predpis, ktorým sa konanie riadilo, neumožňoval použiť.

126. Preto ak sťažovateľ v postupe a rozhodnutí krajského súdu badal pochybenie takej kvality, ktoré zasahovalo aj do jeho základných práv zaručených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach alebo slobodách, ktorých ochranu nemohol oprávnene uplatniť v ďalšom konaní pred všeobecným súdom pre predvídateľný postup

v zmysle platnej a účinnej právnej úpravy, mohol a mal sa ich ochrany domáhať pred ústavným súdom v lehote dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti odvolacieho rozhodnutia, resp. od jeho doručenia sťažovateľovi (21. marca 2018), k čomu však zjavne nedošlo. Ústavnému súdu preto neostávalo iné, iba ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovieť (bod 4 výroku nálezu).

127. Pokiaľ ide o námietku nevykonania navrhovaného znaleckého dokazovania, túto sťažovateľ predniesol v dovolacom konaní a spájal ju s porušením svojho práva na obhajobu [dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku].

128. Ak teda sťažovateľ uplatnil ochranu svojich základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru v dovolacom konaní v rámci existujúceho dovolacieho dôvodu upraveného Trestným poriadkom reálne spadajúceho do jurisdikcie najvyššieho súdu, potom vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu nemôže byť vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 in fine ústavy daná právomoc ústavného súdu, ktorá je v takom prípade uplatniteľná až na rozhodnutie dovolacieho súdu.

129. Ako to vyplýva z odôvodnenia tohto nálezu, najvyšší súd sa touto námietkou sťažovateľa zaoberal a rozhodol o nej ústavne konformným spôsobom, teda bez toho, aby bolo možné konštatovať zásah do označených základných práv sťažovateľa zo strany dovolacieho súdu, preto neprichádzalo do úvahy vyhovieť ústavnej sťažnosti ani vo vzťahu k postupu a rozhodnutiu krajského súdu.

130. Za takejto situácie ústavný súd hodnotí ústavnú sťažnosť v tejto časti ako takú, na ktorej prerokovanie nemá právomoc, preto jej nebolo možné vyhovieť (bod 4 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

131. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

132. Ústavný súd rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľa si uplatnil trovy konania v sume 415,51 € za dva úkony právnej služby.

133. Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2019. Úhradu priznal sťažovateľovi za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie písomnej ústavnej sťažnosti ústavnému súdu; za stanovisko k vyjadreniu krajského súdu a najvyššieho súdu si právny zástupca sťažovateľa trovy neuplatnil) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 163,33 € [1/6 výpočtového základu (§ 11 ods. 3 vyhlášky)], čo spolu s paušálnou náhradou niektorých hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume po 9,80 € [1/100 výpočtového základu (§ 16 ods. 3 vyhlášky)] predstavuje sumu 415,51 € s DPH.

134. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 3 výroku nálezu).

135. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu